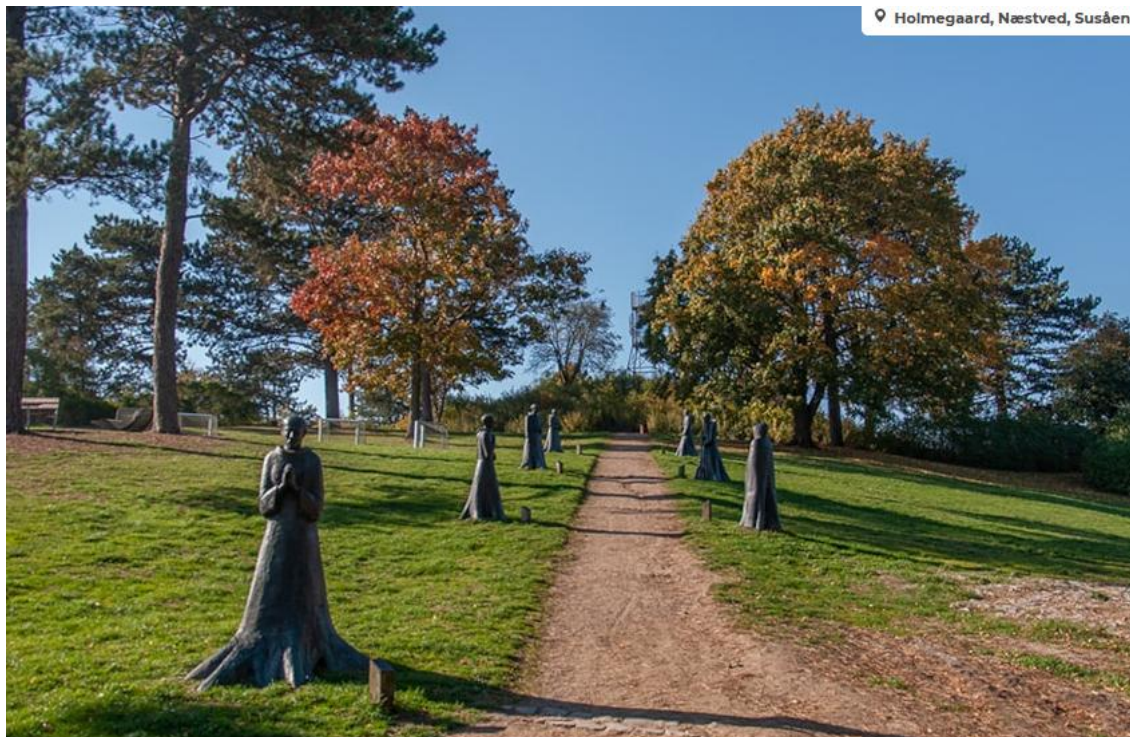
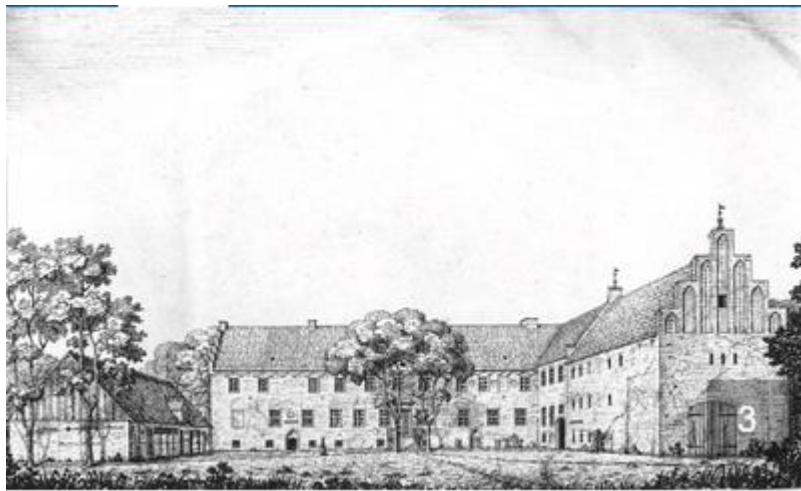

Dominikanermunk

Dominikanerne (tigermunkene eller de sorte brødre) holdt til i et kloster beliggende ved den nuværende Sortebrødre parkeringsplads ved Slagkildevej.

Det nu forsvundne kloster var et kloster for tigermunke. I Danmark blev de kaldt sortebrødre, fordi de gik med sort kappe og hætte. Alle bygninger er i dag væk, men placeringen er markeret med hække i anlægget og med sten i parkeringspladsens asfalt. Hvor tidligere Sortebrødreklostret har ligget, ligger nu Den Ostenfeldtske Stiftelse, hvis formål er at tilbyde boliger til enlige kvinder over 40 år .

Sortebrødre kloster Næstved Museum

Det nu forsvundne Dominikanerkloster var et kloster for tiggermunke. I Danmark blev munkene kaldt Sortebrødre, fordi de gik med sort kappe og hætte.

Hvor tidligere Sortebrødre kloster har ligget, ligger nu Den Ostenfeldtske Stiftelse.

Kort efter Dominikanermunkeordenen (sortebrødre) var stiftet i 1215, kom den til Danmark, hvor der i byerne blev oprettet klostre. Der er ingen oplysninger om, hvornår Sortebrødre kloster blev bygget. En kilde angiver, at det var i 1242, men på den anden side er klosteret ikke nævnt i en liste over sortebrødre klostre i Danmark fra 1254. Det er muligt, at munkene kom til Næstved i 1242 og har først senere fået lov til at bygge et kloster. Klosteret stod færdig i 1277. Munkene levede af almisse.

Luthers lære bredte sig på denne tid i Danmark og i 1531 plyndrede Næstved borgere klosteret. Klosteret blev lukket i løbet af reformationen og hovedanlægget revet ned. Resten blev omdannet til en mindre herregård ved navn Sortebrødregård. I tidens løb har gården forskellige private ejer, indtil den i 1823 blev købt af Den Ostfeldske Stiftelse. I 1840 river man de middelalderlige bygninger ned og opfører det endnu stående hus på grunden.

Sortebrødre klosteret har ligget sandsynligvis fra begyndelsen på samme sted, nemlig i det nuværende Sortebrødreanlæg. De eneste minder, der er nu tilbage om Sortebrødre klosteret er Sortebrødreanlægget, Sortebrødregade og Sortebrødrestræde.

På grund af sætningsskader i Den Ostenfeldtske Stiftelse fandt man i 1984 det middelalderlige murværk af Sortebrødreklostret. Dette førte til udgravninger og til udarbejdelsen af en hypotese om klosteranlægget.

Klosterkirken

Klosterkirken har dannet nordfløj i anlægget. Skibet af kirken var 27 m lang, og korets længde er anslået til 16-18 m. Kirken blev på et tidspunkt også udvidet med et nordre sideskib. Vestenden af hovedskibet var antydnet som en forlængelse af vestfløjens ydermur. Man har fundet grave inde i kirken og flere udenfor på kirkegården. Kirkegården lå nord for kirken, ud til Sortebrødregade. Der er også blev fundet en grube med affald fra bronzestøbning. Støbegruben var anlagt midt i skibet.

Østfløjen

Østfløjen var efter undersøgelser fra begyndelsen af ca. 27 cm lang. Fløjen er lagt vinkelret fra nord mod syd. Den sydlige del af østfløjen er bedre bevaret, end murværket i midten. Den sydlige del af fundamenterne er bygget af hårde natursten i kalkmørtel. Man har fundet to skillemure i østfløjen. Det betyder, at fløjen var tredelt, dog antager man, at der har været flere skillemure. I nederste stokværk var brødrenes forsamlingsal og bibliotek. I 2. stokværk var deres sovesal med forbindelse via en trappe ned i koret.

Sydfløjen

Sydfløjen er ca. 21 m lang. Sydfløjens nordlige kasse-mursfront blev opført i natursten op til kommende terrænhøjde. Den nederste etage ligner en kælderetage. Man antager, at der have været yderligere to stokværk med spisesalen og øverst eventuelt en celler. Ved fløjens sydlige hjørne er der bygget en udvendigt halvrund bageovn af tegl. Ovnene har været betjent inde fra køkkenet gennem en åbning i muren.

Vestfløjen

Vest- og sydfløj er sandsynligvis ikke sammenbygget, men levner plads til ca. 2,5 m mur, måske med en port til arealerne syd for klostret. Man kan dog ikke afvise helt, at vestfløjen alligevel er sammenbygget med sydfløjen hjørne mod hjørne. I vestfløjen boede sandsynligvis klostrets lægbrødre og tjenefolk. Uden for vestfløjen ligger en gård, som er ca. 6 m bred. Der blev også fundet et ovenanlæg, muligvis brugt til metalforarbejdning.

Korsgangen

Korsgangen var en overdækket forbindelsesgang mellem de fire fløje. Korsgangen har været opført i teglsten, eventuelt i 2 etager. Ud for øst-, syd- og vestfløj har korsgangen været ca. 3 m bred, og ud for kirken mod nord ca. 5 m. Det er muligt, at korsgangen fungerede som en sommerlæsesal for brødrene. Murene har sandsynligvis været forsynet med store, spidsbuede åbninger. Man har fundet flade tagpander af tegl, sikkert fra korsgangens tag.

Et tidligt ildhus

Sortebrødrene opførte et selvstændigt hus i afstand fra den sydlige køkkenfløj. Huset var nøjagtig vinkelret på denne fløj. Det nye hus havde flisegulv og der var bygget en ovn. Ovnene stod ved nordvæggen. Huset fungerede som et fritliggende ildhus i sammenhængende funktion med køkken i sydfløjen.

Sydlig udstikkerfløj

Ildhuset blev nedrevet og afløst af en ca. 13 m lang tilbygning till sydfløjen. Tilbygningen er opført i 3 etager og ligger i en skæv vinkel i forhold til sydfløjen og ildhuset. Adgang til kælderen var fra øst og kælderen var udstyret med 6-7 vinduer. Stueplanet var et stort rum med tre vinduer. Anvendelsen af øverste etage er desværre ukendt. Bygningen er dateret til 1300 årene.

Sydlig forlængelse af sydlig udstikkerfløj

Den sydlig udstikkerfløj blev forlænget med en ca. 22 m lang tilbygning. Denne tilbygning havde også en kælderør mod øst. Døren have et skriftbånd og nicher over det spidsbuede spejl. Indskriften over døren hed "Hielp Jesus Anna Maria". Fremstilling af Anna Selvtredje blev meget populær i den senere middelalder. De to øvre etager havde formodentlig adgang indvendigt fra de ældre klosterdele. Anvendelsen af tilbygningen er næsten umuligt at tolke, men det kan være, at den blev brugt til klostrets repræsentative pligter. Tilbygningen er dateret til 1400-årene eller begyndelsen af 1500-årene.

Østlig udstikkerfløj

Den østlig udstikkerfløj er dateret til 1437 og er 21 m lang. Bygningen har været opført som en tilbygning til det sydøstlige hjørne af klostrets østfløj. Østfløjens mur danner halvdelen af tilbygningens vestgavl, idet den anden halvdel af gavlen er nybygget sammen med resten af tilbygningen. Udstikkerfløjen var opført i 3 etager. Der var dørforbindelse såvel fra 2. som 3. stokværk ind i østfløjen, senere blev de tilmuret og erstattet af sydligere døre i alle tre stokværk. Det er svært at tolke bygningens oprindelige funktion.

Lægbroder formodentlig Benediktiner.

En lægbroder var en ikke indviet munk, som stod for det daglige arbejde på klostrets ejendomme og jordtilliggender. Han boede i klostret, men var ikke underlagt munkenes regler om tidebønner, bibellæsninger og lignende emner. Der er ikke så mange informationer om lægbrødrene, men det fremgår ret tydeligt, at det var Benediktinerne, som havde dem tilknyttet til ordenen.

Næstved Skt. Peders Kloster / Skovkloster

Skt. Peders Kloster blev oprettet af Benediktinerordenen, men man ved ikke helt hvor det oprindelig er bygget. Nogle mener det var midlertidige bygninger bygget i umiddelbart nærhed af Skt. Peders Kirke, indtil skovklostret blev færdigt i år 1200. Andre kilder siger at det fra start blev bygget ude i skoven, hvor den nuværende Herlufsholm kirke og kostskole ligger. Omkring år 1500 var det 80 munke, novicer og lægbrødre tilknyttet. Derudover 50 personer som tyende. Omkring år 1560 blev klostret mageskiftet fra kongen til Herluf Trolle, og han har sammen med sin hustru Birgitte Gøie oprettet den i dag så kendte Herlufsholm kostskole. Det var en god forretning for Herluf Trolle, da klostret på en tid ejede store jordtilliggender, og var et af Sjællands største klostre.

Gråbrødreordenen eller fransciskanerne var lige som sortebrødrene tiggermunke og måtte ikke eje verdslige ting, idet de skulle hellige sig bøn og studier af de hellige skrifter. De skulle tigge sig til livets ophold i de byer de blev grundlagt. Det vides dog at de fattige klostre med tiden modtog store gaver fra velhavende folk, for at de til gengæld skulle bede for afdødes sjæle, så disse slap ud af skærsilden.

Placeringen af klostret var på og ved det nuværende Axeltorv, og i forbindelse med udgravningen til en underjordisk parkering på Axeltorv i 1957, blev flere rester af dette kloster fundet og var i den periode et stort trækplaster for nysgerrige.

Gråbrødrene blev også kaldt barfodsmunke, fordi de som tegn på fattigdom og ydmyghed gik uden sko sydpå, mens de heroppe gik med sandaler.

Nonnekloster på Gavnø

Nonneklostret på Gavnø blev oprettet af Margrethe d. 1. i 1402. Det var et sted hvor adelige anbragte de døtre, som de ikke kunne få gift, eller de ikke ønskede blev gift. De havde ingen forpligtelser over for omverdenen, og levede et stille liv uden større kontakt med omverdenen. For at blive optaget skulle man medbringe en sum penge til livets opretholdelse på stedet. Klostret ophørte med at fungere efter reformationen, men nonnerne fik lov til at blive boende, ligesom kongen pålagde lensmænd at sørge for deres fornødenheder. Det blev dog ikke altid overholdt, så kongen måtte gå i rette med vedkommende, at de fik det de rettelig skulle have. Klostret ophørte med at fungere omkring 1584, og det eneste tilbage af det oprindelige er klosterkirken.

Skrønerne om at Gavnø tidligere var en sørøverborg er ikke bevist, men måske er der alligevel noget om det, da placeringen var perfekt med hensyn til Karrebæk fjord og åen til Næstved.